LE DIRECTEUR GERANT

SỐ 942 NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 月子甲 — 六月十八日 — NGÀY THỨ BA 4 AOUT 1936

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC	
Mặt năm	6$00	Năm	
Sáu tháng	3.00	6.00	
Ba tháng	1.50	3.50	

* Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản bá kỳ : thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BẢO-QUÁN
số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói : số 63
Giây thép : TIENGDAN HUE

Dân nước bèn đi đâu cũng khổ.

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N°A7469

Chánh-phủ Xiêm lại trục-xuất người Việt-nam ta nữa

Tháng trước kia có mấy người Việt-nam ta bị chánh-phủ Xiêm đuổi về, về Vinh có người không biết quê quán, nhà đương cuộc phải xử trí, giao trưởng phố tháp nhập ở phường phố ấy. Nay lại có 49 người Việt-nam ta bị chánh-phủ Xiêm trục-xuất cảnh-ngoại nữa !

Tin nầy số báo trước có đăng, nay xem báo Đ. N. N. có nói rõ rằng trong đám nầy có 37 người đàn ông, 7 người đàn bà và 5 đứa con nít ; bọn nầy ở Xiêm đã lâu đời có người trên 30 năm, có sanh con đẻ cháu, có chồng có vợ bên ấy, ở đó làm ăn chớ không biết chánh trị là gì.

Bạn đồng nghiệp lại có nói :

«Không hiểu vì lẻ gì, mấy lúc sau nầy, chánh-phủ Xiêm dò biết ai là người Việt-nam thì đòi đến hỏi rồi bắt giam và cho lính dẫn qua biên giới Ai-lao-man mà bỏ, không cho trở lại nữa.

«Thấy nguy, 49 người ấy toan đến nhà đương cuộc Cao-man thì bị lính bắt rồi giải về Saigon. Hôm 21-7 họ đã được nhà đương cuộc ở đấy cho đi xe lửa về quê quán ở Trung Bắc-kỳ. Họ đều mặc đồ Xiêm, hành khách trên xe cũng lấy làm lạ mà hỏi chuyện lăng xăng».

Nước Xiêm không lớn gì hơn nước ta, đất nước người ta, người ta có chủ quyền, mình tới ở ngụ làm ăn, tử tế thì họ chẩu ở, không bằng lòng thì họ đuổi ra khỏi nước, cái đó là quyền của chánh phủ Xiêm. Nhưng sao họ không đuổi lúc người mình mới sang, trải mấy mươi năm, đã có nhà cửa vợ con, sanh chồi mọc rễ, họ mới tìm hỏi mà đuổi đi, thì rõ cũng nghiệt cho người mình thật !

Tuy vậy, chứ biết nói lý với ai bây giờ ? Đất trên hoàn cầu nầy, đáng lẽ là của chung cả loài người, ai cư trú làm ăn ở đâu được thì tự ý ăn ở. Nhưng vì có cái quốc giới ngăn bờ chặn lủy làm của riêng của kẻ mạnh mà dân-tộc hèn yếu không được nhúng tay thò chơn vào. Chính như đất Cổ-việt trên giải 3 kỳ ta đây, nào Chà nào Chệt, nào Mên nào Nhật cho đến người xứ nào tới ở, ta cũng không có quyền đuổi, phần đông họ trở ăn hiếp mình, mà đồng-bào Rồng Tiên ta đi ra đâu là bị xua đuổi đó, dẫn là đi làm thuê, [illegible] ở nhờ, chớ tuyệt nhiên không có chút thế lực và hậu-thuẫn gì.

Đấy, là nói riêng về phần người Nam ta, vì nước ta không có quyền gì trên bang giao quốc tế. Chớ nay đã ở dưới quyền Bảo hộ nước Pháp là một nước văn minh phú cường trên thế giới, nước Pháp đã nhận quyền ngoại giao cho nước ta mà người Nam ta ở Xiêm, bị chánh phủ Xiêm trục xuất một cách vô cố như thế, rõ người Xiêm cũng ngạo mạn nhỉ.

Theo tin tức các báo gần đây, người Xiêm hạn chế Hoa kiều và bó buộc một cách rất gắt, đối với người Âu cũng lánh đạm hơn trước, mà tỏ ý hoan nghênh người Nhật. Sự trục xuất người Nam nầy, nhà ngoại giao Pháp há không đáng lưu ý sao ? X.

Một cái tin rất mới trong nhịp ân xá nầy

Vua Hàm-Nghi, vua Thành-Thái và vua Duy-Tân cũng được tha chăng ?

Trong nhịp Nội các bình dân bên Pháp-đình thi hành chánh sách ân xá, ở nước Nam, chánh phủ Bảo hộ cùng đức Bảo-đại cũng thể theo chánh sách khoan hồng ấy, ân xá một số chánh trị phạm khá đông.

Nay thấy tin các báo trong Nam nói ở Pháp, quan Tổng trưởng Thuộc địa Moutet có ý ân xá cho vua Hàm nghi, vua Thành thái và vua Duy-tân là 3 ông vua ta bị đày đi mấy mươi năm nay....

Thế là bức thơ ông cựu Nghị trưởng Dân biểu Hà-Đăng năm trên (1932), đăng lên chánh phủ yêu cầu tha cho 3 vị vua, mà nhiều người cho là vu khoát, nay trở thành ra thực sự cũng nên. (Bức thơ ông Hà có đăng ở T. D. số 526 trong khoản tháng Août 1932).

Thần dân làm chính trị bị tội mà được vua ân xá, ấy là sự thường ; đến vua làm chính trị cũng bị tội mà nay có tin ân xá, thì cái tin ấy ai cũng cho là mới, chưa nói việc thực hiện sau nầy ra sao.

Một đều mà dân Annam chúng ta đều biết là 3 đức vua bị đày nói trên, nay có vua Duy-tân độ trên 40 tuổi, còn vua Hàm nghi và vua Thành thái thì nay hoặc trên 70, 60 tuổi rồi, có tha về cũng là vua lão đại. Không rõ các ngài được đặc ân ấy có lấy làm hân hạnh không ?

Hiện thế giới ngày nay, những vị đế vương thất nghiệp, anh hùng thì như vua Duy liêm thứ hai nước Đức, vua Sélassié Hailé nước A, cũng chung số phận «mất ngôi» như 3 đức vua ta ; huống nước ta, các ngài dầu lưu ngụ xứ ngoài mà trong nước có người kế vị, lại có nước Pháp vừa giúp, vẫn giữ được cơ nghiệp ấn vàng bền vững, tưởng các ngài được tha cũng an vui ở ngoài, không có ý mong về nước như ông Nghị trưởng Hà-Đăng đã yêu cầu.

Dẫu sao, đã là dân Việt nam thì nghe cái tin nầy không ngăn được [illegible] rưng rưng, [illegible] môi [illegible]

H.

CHUYỆN ĐỜI

Lại chuyện chồng già vợ trẻ

Gần đây ở kinh thành đã xảy ra một câu chuyện bông giả cầm rụm mà cưới được con gái 14 tuổi. «Bẩy mươi có cần cũng vơ mười lăm !» Các báo nhao nhao nói.

Nhưng đó là mới thấy qua một cái quái tượng trong hôn nhân mà xét chơi, chớ chưa rõi đến chuyện về sau, một cuộc hôn nhân như thế ấy sẽ hiển kết ra làm sao. Hết sức trong ít năm nữa ông già thành người thiên cổ, có gái với cái tiền bạc của ông chồng trước, sẽ cể đáng mà tìm một hoặc nhiều ông chồng khác trẻ trai hơn.

Mà đều có thể nữa cũng là chuyện thường, là lẽ tất nhiên. Ông già, không lẽ ông lật đa sống đời mà giữ vợ ? Mà chỉ vợ mới vài mươi tuổi đã góa chồng thì bảo người ta ở vậy suốt đời sao ?

Con sợ những chuyện không thường khác nữa kia.

Vì dụ như chuyện đã xảy ra trong hôm bữa trước tết nguyên đán năm nay mà mới ra trước tòa Đại-hình Saigon sáu rất đáy

Ở làng Bình-hòa xã, tỉnh Gia-định, năm ngoái đây có người tên là Nguyễn văn-Quần đã 4, 5 mươi tuổi mà cưới một người đồng làng là Nguyễn-thị Liêng mới 17 tuổi. Cũng vì cô Bẩy Liêng có chút nhan sắc ; ông không đến chim sa cá lặng chi, chớ cũng đủ làm cho ông già Quần xiêu lòng. Nhưng cái nhan sắc của cô Bẩy đã làm ông Quần xiêu lòng, mà cũng chính nó làm cho ông Quần ghen nữa ! Hễ ông thấy vợ nói chuyện với ai là ông ghi ngờ cho nấy.

Trong đời không có cái chi khổ chịu bằng cái ghen. Ai là người đã từng trải với cái ghen có thể hiểu nó ra sao, mà ai chưa gặp, cũng có thể tưởng tượng.... Nhưng ông già kia ghen mà biết làm thế nào bây giờ ? Mình già, vợ trẻ, vợ lại đẹp, hễ đi ra thì anh Xoài liết, anh Mít ngó theo — hoặc là anh có liết ngó cái gì hay là ai khác, ông cũng đề làm là liết ngó vợ ông — ; vậy không lẽ ông cứ ở mất bên vợ mà giữ ? Vả ông con nghĩ xa hơn : bây giờ ông còn sống, ông ran mà giữ được, chớ nhắt triền ông nhắm mắt, chị vợ ở lại một mình... thì sao ?

Vì ông nghĩ như vậy nên không muốn cho vợ sống nữa. Rồi cái đêm 22 rạng 23 Janvier, trước tết nguyên đán ông lập kế hạ thủ :

Ông nói dối với thị Liêng rằng trúng số 6.000$ mà ông chán ngoái đồng, nên rủ vợ ra đó đào lên lấy tiền tiêu tết. Hai vợ chồng đi ra đến khoảng đồng vắng, ông bèn đưa một thứ thuốc độc ra nói thật rằng muốn cho cả hai đều chết... rồi ông bảo cô uống. Lẽ tất nhiên là ông già kia muốn chết thì cứ chết, chớ cô Bẩy còn trẻ mảng, lẽ nào có chịu chết. Cô dự-ra chạy. Ông đuổi theo, rằm được. Ông lại đè cô xuống mà rút một con dao ra đâm cho mấy lát !

Giết vợ xong, ông Quần lấy thuốc độc ra uống rồi ôm thây vợ nằm chờ chết. Nhưng vì thuốc gần quá, ông không chết, ông mới dậy chạy lên Saigon tìm mua thêm để uống. Tìm mua đâu cũng không được, ông bèn chạy về thú tội với hương chức trong làng, vì ông nói rằng : «đã không công chết với vợ được, thì ông xin pháp luật xử tử giam cho ông». Nhưng lại khổ : Tòa không xử tử, chỉ cấp cho ông 10 năm cầm cố !

Cái kết quả của những cuộc «chồng già vợ trẻ» là như vậy đó, những ai vì một nguyên nhân bất chính làm mờ mắt đã tỉnh ngộ chưa ? Nhưng có đợi gì đến cái kết quả thảm khốc ấy, cái đời của cô vợ trẻ, sống bên ông chồng già, cũng đã khổ lắm rồi. Tôi còn nhớ một bài thơ rất có ý vị của một văn nhân thế lời một cô nhi tiễn một ông quan hưu, trong có câu :

«Chị em ngó thấy râu ông nọ,
«Trông gió buồn cho phận thấp cheo ?...»

Câu thơ nầy miêu tả rất đúng cái cảnh cô vợ trẻ đương than thân trách phận, buồn bã cho cái đức ông chồng già...

Lê-Ngân

VAN-VAN

(Bài của độc giả)

Vịnh hai bà Trưng

I

Chín quận chia tan nở dựng trông,
Ra tay kim chỉ vá non sông
Mở nền đất nước ghê tài gái,
Đuổi kẻ tàu dân bao nghĩa chồng.
Nô lệ phá tan vòng nội thuộc,
Quần xoa xếp cả tiếng anh hùng
Cốt đồng dấu tích còn chăng hở ?
Lâng-bạc nghìn thu nước vẫn trong.

VÂN-LÂM

II

Qua miễn Trưng-Vương ngửa mặt trông!

Trông lên ngẩm lại đến non sông.
Báo thù quả quết em theo chị.
Trọn nghĩa không tha kẻ giết chồng.
Lâng bạc đuổi dùa quân bạo ngược,
Hát giang mới biết gái anh hùng.
Cột đồng đã chẳng ai chôn vững,
Sông đục sao bằng tiếng thác trong.

NGYUỄN-KỲ

III

Mày râu bừng mắt dậy mà trông !
Son phấn không lười nợ núi sông
Nặng nghĩa đồng bào em giúp chị,
Trả thù «bất cọng» vợ thương chồng.
Ngàn thu cỏi Việt còn di tích,
Một trận quân Tô hết thị hùng.
Vương bá dựng xây nền tự chủ,
Sông gầm Hát thủy tấm gương trong.

N. V. TỐ.

LẠI MỐI TỆ TRONG MÙA THUẾ

Vẫn mối nhũng tệ trong mùa thuế, phủ thu lạm bổ cần hương lý, mượn quyền hiếp chúng của bọn hào cường, chúng biên lai mỗ hồ, đăng bạng lộn xộn, Tiếng Dân đã đem những lời kêu ca của công chúng cùng thổ đoạn gian điều của bọn sâu mọt, lần lượt đăng trên mặt báo, cung tài liệu cho nhà đương cuộc khảo sát, mong trừ mối tệ ấy cho dân nhờ.

Tuy vậy, nguồn đục thì gióng không kì nào được trong, cây cong thì bóng không khi nào được thẳng, những mối tệ, nói trên vẫn lụy dân nhiều, mà sở dĩ sanh ra mối tệ ấy, tưởng nên tìm đến cái qui chế thông hàng ở các nha phủ huyện lưu truyền lâu nay :

1) *Tăng không* — Chức trách thần dân, không chỉ một mặt tuân hành lệnh trên mà thôi, còn một mặt khác cũng quan hệ, là đem tình trạng dân gian mà bày tỏ lên chánh phủ. Vì dân gian có hạng bần cùng, không ruộng vườn, không nghề nghiệp, một tấm lều tranh, cây thuê cuốc mướn, hằng ngày không đủ sức nộp thuế nên nhà nước đã tách ra một thứ thẻ «bần cùng». Ấy vậy mỗi năm làng đinh, nhiều làng bị ép tương hạng nầy vào, đến mùa thuế hương lý phải phân bổ mà nộp cho đủ.

2) *Kiểm đốc* — Thuế khoái thu ngày nào, đáng nạp ngày nào, đã minh định nhiều hạn, làng nào đã có phần thu đương trách nhiệm ấy. Như làm không xong thì giam cầm tội lệ. Nhưng, tổng có đi kiểm thì theo như sách đi thanh tra của người tây, chỉ một việc kiểm soát mà thôi thì không lụy đến ai.

Theo thói quen ta, mỗi lần thấy tổng hay lý, lại đi kiểm thì thế nào hương chức có mặn lạt rầy nọ, thành ra thông lệ mà lệ ấy lấy tiền vào đâu, tất là dân chịu. Cho sau thành thuế rồi lại cho mót quá «thưa trích» nữa !

3) *Đăng nạp* — Đăng nạp lên kho nhà nước, như ngày xưa nạp bằng tiền bằng bạc đồng đài tải có phiếu, ngày nay bạc giấy chiếm phần nhiều, quan nha đã có lính sai, đi xe điện xe hỏa, không phải khiêng gánh như trước. Vả lại, người mang bạc đi đăng nộp đó đều có lương bổng cả, sao lại bắt các làng chịu ? (mỗi 100$ là 2$00) — đi đăng nạp thuế cũng như đi trăm ngàn việc quan khác, sao việc khác quan nha có tiền đi, mà việc thuế lại không có phần bổ cho dân ?

4) *Không xử lý việc dân kêu* — Trong mùa thuế thì đều nầy là khổ nhứt cho dân quê. Như đình hay điền chẳng hạn, cả lòng thuế cả gia tăng phần phu gì gì đã nữ, mà bao lý nữ đòi phù lên xếp đôi xếp rưởi, cái cọ thì họ gia cho những tiếng «cản trở quan thuế, xi mạ hương lý» mà nạp thì thiệt hại biết bao !

Vậy mà có bên đến quan trong giữa mùa thuế. Quan khảo thì in lời hào lý mà đọa nạt giam cầm ; quan tổ tổ thì phủ ấy : Các anh cũng biết việc thuế khóa là quan trọng, nhật kỳ gấp rồi, liệu về điền đình nạp xong lấy biên lai, sau quan sẽ xét cho... » mà biên lai nào có nhằm gì, bọc họ bổ trấp rồi cứ đòi thêm, mà biên lai chỉ biên đúng lòng thuế, hoặc viết «uổng» «đem bạc nộp rồi» v. v. thì còn kêu gì nữa.

Thế là dân đành phải ngậm đau nuốt thầm mà chịu [illegible] mối khổ «không nói».

Những đều kể trên, toàn là sự thực, mà lâu nay các phủ huyện đánh rước lấy ngàn vạn oán thán của kẻ dưới, để đổi nụ cười của kẻ trên, nào có phải họ không hiểu không biết đâu, nhưng vì lục lệ đã thành thói quen, có người có tương tâm chỉ bớt được chút ít trong mối tệ ấy, chớ không sao trừ hẳn được ; làm lâu thành quen, xem như việc thường mà không nghĩ, đó chính là chẳng chất mối độc cảm của đàn chúng.

Trong nhịp phong trào «nội gia hình dân» mong chánh phủ nhân tiện mà trừ những ấy.

VIỄN-DÂU

THẾ GIỚI THỜI ĐÀM

NƯỚC TRUNG - HOA SẼ THỐNG NHỨT CHĂNG ?

Trần-tế-Đường hạ dã, chánh phủ Quảng-đông đã đổ sụp ; Quảng-tây tuy còn đương dựng, song tình thế cũng cô, nên có tin đồn Bạch-sùng-Hy và Lý-tôn-Nhân sẽ từ chức xuất dương. Cuộc nội chiến khỏi xảy ra, nên nhiều người đã cho là nước Tàu sẽ có chiu thống nhứt.

Cuộc thống nhứt chưa rõ thực hiện ra sao, song đối với cuộc rắc rối vừa rồi mà thu xếp một cách khôn ngoan lanh lẹ, làm cho cảnh Quảng-đông gốc sâu rễ bền lâu nay phải bỏ tay qui hàng, không tốn một viên đạn mà thu thập được lòng khuynh hướng của phái quân nhân Quảng-đông, người thế giới đã tán khen cái thủ đoạn cang quyết và chính hạ của Tưởng-giới-Thạch.

Tưởng-giới-Thạch lâu nay sở dĩ mang tiếng là vì cớ «không kháng Nhật», song người Nhật một mặt xâm lược bằng tay, mà một mặt lại xướng những thuyết «Trung Nhật thân thiện, Trung Nhật đề huề» chính trong con mắt người Nhật cũng chỉ còn kiêng có một người là Tưởng-giới-Thạch, vì Tưởng có cái thủ đoạn «nhẫn nhục phụ trọng» khó lường như tay quân phiệt khác... Hãy xem lý do của Tưởng chống cự đề án của phái Tây-nam : (Trích đại lược theo lời báo cáo của Tưởng ở giữa đại hội toàn quốc lần thứ hai).

«Những đề án mà hôm nay đại hội đem ra thảo luận đều quan trọng cả, nhứt là đề án đồng chí Tây-nam «phương sách hạn độ rất thấp về việc kháng địch cứu quốc».

«Đề án ấy do thẩm tra hội đã khảo xét cẩn thận, nhận rằng không cần có quyết nghị khác nữa, nghĩa là từ kỳ hội thứ 5 năm ngoái đến nay, không giờ khắc nào là không lưu tâm đến công cuộc công tác cứu vong. Nhưng khốn vì chính bản thân đề án chưa có đầy đủ ; một phương diện khác, cảnh Tây-nam lại cách xa Trung-ương, hoàn toàn không rõ tình hình Trung-ương ra sao, nên mới có đề án ấy.

«Hiện người Trung-quốc không ai không nhân sự cứu vong là cần cấp, cho đến cậu bọc sanh bé sống hiểu thế, song cứu vong nên dùng bộ-sậu thế nào, rất trọng yếu là rõ cái hạn độ minh bạch mới quyết định được.

«Một mặt cần phải chỉnh đốn kỷ cương duy trì quyết tâm thống nhứt toàn quốc, đứng ra chịu gánh cái trách nhiệm ấy, không thể nhân cớ ngoại hoạn mà bỏ phế công tác «bình định nội loạn» để cho phái quân nhân chia từng địa phương muốn làm gì thì làm.

«Nói cự ngoại địch mà nội loạn không dẹp yên thì một bọn Hán gian cậy thế lực nước ngoài để chia rẽ khuấy rối, nội lực đã sa sút, còn lấy gì mà ngự ngoại ? Vậy nên Trung-ương nhứt quyết phải trừ nội loạn đã, không thể sợ đầu sợ đuôi mà không chỉnh lý nội chánh trước...»

Xem lời tuyên ngôn trên, thấy Tưởng vẫn có thủ đoạn và chủ trì một cách cang quyết. Chờ xem sau Tây-nam đổ sụp rồi, Tưởng hành động ra sao.

KHÁCH-QUAN

Ai muốn kêu cho bà con can án chính-trị ?

Những ai muốn kêu nài gì với ủy ban ân xá chánh trị phạm ở số

6, rue Taberd Saigon

thì nhớ trong đơn đừng gián tem đơn gì cả.

Dân quê mất vía !

(Việc Thương-chánh soát nhà)

Gần đây những vụ soát thuốc phiện và rượu lậu ở đôi miền tỉnh Quảng-nam, dân quê rất lấy làm khiếp vía. Như mới rồi, ngày 27-7 36, ở phủ Thăng bình, chợ Kế xuyên, khi 11 giờ trưa, 1 người tây Thương chánh với 2 người lính ta ở Tam kỳ ra khi chợ đương đông, 2 người lính chạy cùng chợ lục kiếm, sau bắt 1 mụ nhà quê quần áo rách, ôm 1 xấp thuốc được chừng 30 là, ngó bộ mụ nghèo quá, nên người tây tha mụ ra. Tiếp đi soát nhà ông Ngô-Đạm (biện Nhân dân đại biểu), và đôi nhà gần đó, soát cùng mà nỏ có gì, rồi lên xe.

Nhân dân vùng ấy lấy làm hết hồn, vì thấy xét nhà ông Dân biểu mà không có sở tại hào lý cùng đi. May mà không có gì, nếu có ai phao vật gì thì nguy biết bao !

Thiệt trọng

https://tieulun.hopto.org

Dật sử một nhà đại văn hào Trung-hoa

Chương - thái - Viêm với nước rửa mặt

Chương bình Lân là một nhà đại văn hào Trung hoa, rất thâm thúy cổ văn, và có tư tưởng mới. Đồng thời với Lương Ẩm Băng, Chương vẫn là hiện tượng trong văn giới cách mạng nước Tàu, mà văn chương lại dần kính cổ phác, giá trị càng cao. Xem mới đây Chương làm bài bia cho Tôn truyền Phương (1) đại giá 3.000$, thì văn của Chương được người Tàu quý chuộng thế nào, tưởng không phải nói.

Chương là người không chỉ văn kỳ, mà tánh khí cũng lắm cái kỳ dời. Trên các báo Tàu thường thuật chuyện buồn cười của ông ta, như chuyện nước rửa mặt dưới này là một.

Chuyện này do một người bạn với Chương, lưng ở nhà Chương lâu, thuật lại (Báo L'opinion chinoise đăng ngày 29-5-36):

« Họ Chương là người có tánh nghiêm sách, không ưa diện sức bề ngoài, thường thường đào trong núi sách, tóc rối không chải, mặt bụi không rửa, có khi luôn cả tuần cả tháng. Sự không rửa mặt của ông ta đã thành thói quen!

Ba điều giao ước lúc kết hôn

Năm Chương trên 30 tuổi, cùng Dương phu nhân kết hôn. Dương phu nhân có giao ước 3 điều:

Điều thứ nhứt quan yếu hơn, là sau kết hôn rồi, mỗi ngày Chương phải rửa mặt; cách một ngày phải tắm, cách 3 ngày phải thay áo quần, nửa tháng phải cúp tóc....

Nếu không y ước thì hôn thơ sẽ xem như giấy bỏ...

Chương nhận lời, rước tân Dương phu nhân về ở cùng Chương, mặt mũi dung mạo ông ta ngó tươi tốt, áo quần rất chỉnh tề, khác hẳn với cái anh đồ «Chương bình Lân» khù khờ khi ngày trước.

Nhưng nực cười là trong khoảng Dương phu nhân hoặc đi đâu vắng, hoặc về thăm cha mẹ, thì tánh «lười» của ông ta lại trở ra! Nhiều khi bọn tỳ tất sắm thau nước, xà bông, nước hoa, đồ chải răng và bột đánh răng sẵn sàng cả thảy, mời ông ta rửa mặt, mà ông ta cứ chăm viết văn, xem sách, như là không nghe, không thấy bọn tỳ tất kia nói gì và chưng đồ gì cả!

Bởi vậy nên thau nước mà bọn kia sắm cho ông ta rửa mỗi ngày, ngày nào cũng thấy còn trong sạch y nguyên, không khi nào ông động tay tới! Cho đến ngày Dương phu nhân về, vẫn thấy thau nước trong. Khi thấy mặt Dương phu nhân, ông ta mới nhờ lại, sợ bà thét cho thì khốn, lật đật đi rửa mặt, nào lau nào chùi bận rộn một lúc; phu nhân thấy thế chỉ mỉm cười. Nhưng nào chỉ phu nhân cười, dầu ai cũng không nín cười được.

Xưa nay trong làng văn nhân khoa học, triết học, lắm kẻ có tánh khác người, có lẽ tư tưởng của họ tập trung có nơi mà không nghĩ đến sự tu sửa bề ngoài chăng? Cách lý ta phải cho là không hợp vệ sanh, rõ là cái «hủ», cũng như cái đuôi tóc của Cô-Hồng-Minh, đều là tánh quái đặc của danh nhân.

XEM NGƯỜI

(1) Tôn-truyền-Phương, một cựu quân phiệt Tàu mới bị một cô gái giả theo tu Phật để ám sát mà báo thù cho cha; các báo đều có thuật.

NHÀ THƯƠNG TƯ

NGUYỄN-TĂNG CHUẨN

Y SĨ tốt nghiệp tại Đông - Pháp Cao Đẳng. Nhà ở trước mặt nhà «băng Chợ Cũ»

QUINHON

Người bệnh hoặc đến khám bệnh xin lấy mua thuốc uống, hoặc hằng ngày đến chữa hoặc nằm tại bệnh viện. Có phòng ngăn nóc sạch sẽ để cho sản phụ nằm nơi, để cho bệnh nhân nằm điều trị.

Giờ khám bệnh { sáng: 8h đến 11h30 / chiều: 3h đến 6h

Chân nhựt, ngày lễ, nghỉ buổi chiều. Khi cần mướn mời đến nhà thăm bệnh thì giờ nào cũng được

Quanh vụ giặc Mọi ở Quảng-ngãi

(Các nhà buôn vẫn cứ than phiền luôn)

Trước khi chưa xảy ra vụ Mọi xuống vây đồn và cướp phá, đã nghe có nhiều kẻ buôn mọi than phiền về sự thầy đội ở đồn Di lăng ngược đãi đánh đập, xét giấy môn bài và giấy thông hành... Vừa được quan trên đương lưu ý tra xét, thì kế có vụ Mọi xuống vây đồn, làm cho các nhà buôn lâu nay hiện có nhà cửa làm ăn trên mọi, bị quan đuổi về trung-châu, chưa kịp dọn dẹp tài sản gì hết (mấy chuyện trên T. D. đã có đăng).

Hiện nay tình hình mấy tổng thuộc hạt Sơn hà (trừ hạt Trà-bồng) nhờ có quan binh đàn áp, vẫn được yên lặng như trước. Những người buôn bán khỏi bị đón ngăn, nhưng người ta còn than:

1) Giấy phép đi buôn mọi, mỗi tháng phải đến đồn Di-lăng đổi một lần, nếu để trễ vài ba ngày, thì phải phạt đi làm xâu. Mà đi đến đồn phải trải qua lắm chỗ nguy hiểm, rên trăm miệng một lời cũng cho là phiền, họ mong sao được quan trên xét tha cho những người đã có môn bài, thì khỏi lảnh giấy «Laisser passer» ấy.

2) Vì sự buộc lảnh giấy phép nầy, nên có người đã đóng thuế môn bài rồi, đành phải bỏ nghề không giám lên mọi buôn nữa; vì buôn mọi phải theo mùa, có tháng đi, có đôi ba tháng nghỉ, mà trong tháng nghỉ ấy, quan cũng buộc đổi giấy phép, không đổi thì sẽ bị phạt.

3 Những người nguyên có nhà trại trên mọi, khi đuổi về, không cho chở lúa gạo, về dưới trung châu đã vay mượn ăn lần; nay nghe có nhiều kẻ thuế người lên dò lại tài sản, thì ôi thôi! chúng đã khuân dọn sạch ráo! như xã Thin ở Au kiêm (Sơn-tịnh) kể mất phần y có trên lúa muôn. Còn biết bao nhiêu người cũng chung chịu mất như thế, rất là tội nghiệp!

Từ bấy lâu nay, những người sanh nhai về nghề buôn mọi, không có khi nào gặp cái nạn hao tài đến nỗi không còn cơm ăn như khoảng mấy độ gần đây. Hiện nay có lắm người mong kiếm nghề khác mà nuôi sống, song chưa có nghề!

P. V.

3 công trình lớn của người Nhật - bản trong năm gần đây

Đường giao thông của Nhật bản đã mở mang tiện lợi nhiều. Gần đây lại thực hành 3 công trình lớn, mà công trình ấy có ý dự phòng trận đại chiến sau nầy.

1) Tại Hạ-quan-hòa môn, giáp một cái eo biển, xe hỏa đi lại, phải vận hàng hóa ra đặng chở đò. Hiện nay Nhật bản mở con đường hầm dưới eo biển ấy, hạn trong 4 năm sẽ hoàn thành.

Đường hầm ấy thành, sang Đông tam tỉnh và Hoa bắc, rút được rất nhiều thì giờ.

Trước kia Tôn-trung-Sơn nói: «Từ Nhật bản động viên đến diệt nước Trung hoa, chỉ trong 1 tuần lễ». Nay dự trắc ra thì không đầy một tuần lễ nữa!

2) Hoành tân với Đông kinh, trừ đường lục ra, có đường hải vận; trong lúc chiến tranh, đường hải vận thường bị ngăn trở. Nay trù đào một con sông vận hà để liên lạc Hoành tân và Đông kinh.

3 Toàn đô thị Đông-kinh không có nước ngọt, nhờ nước máy đưa lại. Nếu nguồn nước kia, lúc chiến tranh bị ngăn đứt, nhân dân Đông kinh sẽ chết khát. Nhân thế trên thượng lưu sông Ma-xuyên, kiến trúc thêm một sông nhỏ làm ao chứa nước; qui mô ao nước ấy chiếm ao lớn thứ hai trên thế giới, để dự phòng trong cuộc chiến tranh.

X.

Sách tặng

Bản báo đã nhận được quyển «SÁCH DẠY KHIÊU VŨ» của ông Lang Moc soạn và gởi tặng. Vậy xin có lời cảm ơn tác giả.

T. D.

VIỆC TRONG NƯỚC

Bắt được thuốc phiện lậu

HUẾ. — Khi chừng 2 giờ rưỡi chiều ngày thứ sáu 31 Juillet nầy, nhà cô T. số 17 đường Mirador 9, có sai điểm chỉ nào quan Thương chánh đến khám xét, bắt được hai vo nhỏ thuốc phiện lậu.

Lần đó cô T. là chủ nhà ấy bị bắt giải luôn về sở Thương chánh giam xét, chưa biết sẽ xử ra sao.

Đánh nhau vì chuyện tình

Nguyễn Thuận 23 tuổi, làm nghề thợ may, người làng Thanh lương, huyện Phong điền, vào ở may tại chợ Đông ba; Nguyễn Trí 17 tuổi, làm nghề gánh thuê, người làng Phước lộc, cũng đến ở bương thuê gánh mướn tại chợ Đông ba.

Cả hai chàng lại cùng giao dịu một ả nào đó, nên khi 9 giờ tối thứ sáu 31-7 vừa rồi, Trí quẩy đôi thùng đến cái máy nước ở đầu chợ để gánh nước, thì Thuận liền đến đó, kiếm chuyện gây gổ, rồi đánh Trí đến u đầu dập mỏi, máu ra đầm đề.

Bác lính Cảnh sát gái đoàn đường ấy, liền đến tóm cổ cả hai điệu về bốt, trình thầy đội sếp giam xét.

P. V.

Nạn lao động

THỪA-THIÊN. — Khi chừng 8 giờ tối 28-7 nầy, Đoàn Thương 35 tuổi, làng Tân mỹ, huyện Phú vang, đương ngồi trên thành tre xe nước, để dạp bơi nước trong ruộng ra, cái thanh tre gẫy ngang. Thương té, bị cái nọc cây phía đầu xe đâm lỗng bàn chưn bên mặt, máu ra tràn.

Bà con Thương, thuê thuyền chở ngay y lên bệnh viện Huế điều trị.

P. V.

Cái nạn treo tiệm

Làng Kế môn thuộc tổng Vĩnh xương, huyện Phong điền, hằng năm sau tết ra, có một số đông khách trú ở chợ Đại lộc bày ra treo tiệm (đề bài 36 con), kéo dài hai ba tháng mới thôi. Năm nay trái hẳn, kinh tế ngày càng eo hẹp cách sanh hoạt của dân chúng càng khó khăn, chạy thuế đã sáng mắt, thế mà chú khách T. T. cùng một ít người Nam hiệp đồng treo tiệm mãi (treo tại nhà tu N.) nhân dân mê chơi, lắm người bị lụy.

Quan trên ghé mắt mà trừ tệ ấy cho.

Dân quê

Vì sự kiện mà sinh ra mối hiềm

NGHỆ-AN. — Nguyên làng Dương phổ, tổng Nam kim, huyện Nam đàn, với làng Thọ-loán, tranh nhau điền thổ; nhân đó, mấy anh hào cường thông đồng chiếm ruộng của công gần 100 mẫu. Đến năm 1930, đồng dân kỷ đơn kiện tại huyện, nhờ quan trên minh xét lấy đất ruộng ấy lại quân cấp cho đồng dân.

Sau khi đã lấy ruộng lại rồi, trong dân, những người ký vào đơn kiện, thường bị bọn kia vu hãm: nay nhà Thương chánh lục soát, mai đồn đòi hỏi, đập đánh; nhưng nhờ quan minh xét biết quả là lương thiện làm ăn, nên được an cư lạc nghiệp.

Năm nay, trong dân người trước đứng chủ trương kiện lấy đất ruộng trước, có người ra làm hương bộ, lại bị tại mất đất ruộng kia kiện, trong đó nhiều người làm giấy nguyên lưu; chưa được quan trên xét ra sao, thì vừa ngày 28-6-36, có giấy tỉnh sức lên huyện, huyện sức về cho lý trưởng, đòi tên Trần Em (là người có đứng đơn kiện lấy ruộng) giải xuống tỉnh giam. Một đêm lạ đã trong trát sức nói rằng có một gói thuốc phiện lậu ai gởi vào ga Tourane, người gởi đề tên Trần Em nhận, nhưng y vẫn ở nhà làm ăn chứ không biết đến chuyện thuốc phiện.

Việc nầy rõ là có kẻ vu phao, nếu quan trên bằng theo cái thơ kia thì chẳng ai tránh khỏi, vì muốn gởi cho ai mà đề tên ấy ngoài bì thơ, số khó gì đâu.

Quan trên nên minh xét kẻo oan cho người lương thiện.

L. T.

Chuyện đánh địa giới

QUẢNG-BÌNH. — Hồi tháng chạp ta, Nguyễn Cô làng Cổ hiền, đào cái ao trong vườn ở (vườn ở phía nam giáp cạnh lài địa đầu làng Trường dục, phía tây giáp đường cái cạnh lài làng Xuân dục). Làng Trường dục cho là xâm địa giới họ, đem việc trình thầy chánh tổng, xử không xong, trình lên phủ; quan sức hai làng họ đề bản trình phủ xét xử; có lập biên bản ngày 29-2-36, và quan bọc ngày đến ha các mốc giới.

Bấy lâu hai làng cứ chờ, bữa 19-7-36, quan phái ông Văn-đình-Luân về sức hai làng sắm vật liệu để dựng lại mốc giới, từ làng Nguyệt-áng đến giáp giới làng Xuân dục, làm trong ba bữa hôm việc gần xong, duy còn một cột mốc ở chỗ giáp giới ba làng (Cổ hiền, Trường dục, Xuân dục) chưa hạ xong, vì mỗi làng đều muốn xích qua lấn lại đôi tý, chỉ làng Cổ hiền thỏa thuận; còn làng Trường dục với làng Xuân dục cứ đằng co, nên còn lôi thôi.

Người xứ văn minh đi tìm đất thực dân, còn người Nam ta chỉ tranh nhau tấc đất bên cạnh làng, đáng chán quá!

Thanh-nhàn

2 cái cầu nên sửa gấp!

QUẢNG-NAM. — Con đường Tam kỳ - Trà-my có 2 cái cầu gỗ là cầu Quế phương và Trung dân, và cầu Nước sôi và Bàn an; cầu lót ván đã lâu, nên mục gẫy những ván bỏ ngang. Con đường nầy xe camion thường chở sau, chở quế, là những vật nặng mà cầu như thế có ngày nguy.

Mong sở Lục lộ sửa thay sửa lại cho.

L. V.

Chuyện lôi thôi vì lý trưởng thâu trước trục sau

Từ mấy năm nay, Phan Cách tức xã Của làm lý trưởng làng Tây lộc (Tiên phước), đối với dân bần khổ thường thâu tiền thuế trước khi trục; nhưng không kể nào giám hé môi, vì sợ thế lực của phe lý.

Mới bữa tháng 3 ta đây, tên Dần quán Tây lộc nhưng ở ngụ làng Cẩm y đã lâu năm, nhân quan trên bắt mỗi làng phải trục thêm vài tên dân, lý trưởng Cẩm y trục nó vào chung một tên dân nữa để chung một suất thuế (vì chúng nghèo). Nộp thuế tại Cẩm y đã có phiếu chỉ; thế mà lý Cách (làng Tây lộc) còn bắt tên Dần nộp tại làng chánh nữa. Tên Dần không giám nói gì, ngửa cổ chịu. Lạ là lý Cách thu thuế có cho biên lai, mà tên Dần thì chưa trục.

Thấy vậy lý trưởng Cẩm y có trình huyện. Quan Huyện đòi lý Cách mấy lần mà y chẳng tới, bằm tòa bắt dịch sức cũ người quyền thu quan thuế, sở cũ lý trưởng khác. Tỉnh tòa đã y. Song hương chức đều là bà con của lý Cách, không ai giám nhận quyền thu, mà lại khi vô định đến tìm thì lý Cách trốn mất; quan sức thân nhân tìm. Việc nghe cũng ồn ào. Ai ngờ vậy rồi chuyện im lần. Đến nay lý Cách vẫn còn làm việc như cũ.

Dân rất lấy làm lạ và sinh nghi nhiều đều.

Bàng dân

Lại chuyện cháy núi

QUẢNG-NGÃI. — Tại bộ làng An ba, huyện Nghĩa hành, có trái núi gọi là núi Giăng; nui ấy không có cây gỏi, chỉ lơ thơ cỏ và tranh. Nhơn dân ở chung quanh rủ nhau phát và trồng mỗi người một chòm tranh, để dùng, hoặc bán nộp xâu thuế. Thuở nay vẫn đốt phát như thường, không gì trở ngại. Từ mấy năm có lính «cấm đốt», dân vẫn không đốt.

Chẳng ngờ, bữa 22 tháng 5 ta, không biết tại lơ đãng, hay cố ý thù, mà lửa phát cháy nơi núi tranh ấy, tới hai ngày đêm mới tắt. Lý hương An ba báo huyện, nói quyết rằng: lửa ấy phát cháy tại rẫy tranh của cựu lý trưởng Đào Huấn và Nguyễn Thanh. Huyện phái viên lệ mục về khám, lại nói lửa phát tại rẫy tranh của Nguyễn Hoành và trại bò của Cao Thuần (4 người nầy đều dân Xuân đình).

Bữa 29 tháng 5 ta, huyện đã đòi bọn ấy đến nha khám. Vừa rồi quan Kiểm lâm Quảng ngãi sức đòi lý hương An ba, và Xuân đình, chung 4 người trên đến sở xét hỏi.

Theo lời người ta nói, thì lửa ấy quả là thù oán về sự kiện thưa sao đó, vì tiếp giáp với rẫy tranh ấy, có cả người An ba và Bồ bình, đều có rẫy tranh, mà của bọ được vô sự, nhưng thì chung lời báo và án khám đều trát cả cho dân Xuân đình.

Nhà chức trách nên xét kỹ kẻo oan.

D. S. S.

Trường hát trở nên trường học

Làng An kiêm, tổng Tĩnh thương, phủ Sơn tịnh, Bang tá Trần-sanh-Nga, năm 1934 có xin phép lập trường hát cải lương ở Đồng ké, sau có xảy ra câu chuyện «Chủ trường hát bị lính tuần», thì trường ấy không còn hát, vẫn đóng cửa mãi đến năm nay.

Tháng Juillet 1936 vừa rồi, kẻ qua trước trường hát ấy, thì thấy đã thành một cái trường học, có tấm bảng treo ngang ngỏ trường có đề «Tĩnh an học hiệu». Hỏi thăm thì họ nói:

Người em ruột ông bang Nga là cậu Trần-sanh-Tư, đậu bằng tiểu học Pháp-Việt, có xin phép quan trên lập trường tư thục, để dạy tập cho trẻ em trong làng, xin với ông Nga tu bổ nhà hát ấy lại làm trường học. Hiện được quan trên xét cho, đã bắt đầu dạy từ khi nghỉ hè năm nay; số học sinh đến học được một số đông.

Việc nầy thật đáng khen, ước gì các trường hát đều đổi thành trường học thì tốt biết bao!

L. b. Kh.

Chưa đến tuổi mà bị trục vào thuế!

BÌNH-THUẬN. — Ông Nguyễn Xang, 63 tuổi, nông phu ở làng Kim ngọc, tổng Lại an (Hàm-thuận) có người con thứ là Nguyễn Mạnh, học nơi hương trường, thì đậu đặng Tiểu học yếu lược năm 1932, vì nhà nghèo, ở nhà làm nghiệp ruộng rẫy. Trong cấp bằng tiểu học, Mạnh sanh ngày 5-5-1919, năm nay mới 17 tuổi. Thế mà hương bộ không cần xét, cứ trục vào đinh tráng, tới đòi thuế, không nộp thì bắt giải quan; tiếp hương lý trình phủ, có trát phủ đòi ông Xang. Ngày 20-7-36, đến quan, quan nói sao không chịu thuế cho con (?) ông Xang trình bằng tiểu học cho quan coi, quan xử: theo lệ tây 12 tháng một năm, tức là 1 tuổi, thì chưa chịu thuế, còn lệ ta 1 ngày cũng kể 1 một năm, tức là một tuổi, vậy về phải nạp thuế (?).

Ức lòng, ông Xang làm đơn kêu quan phó Công sứ Phan-thiết ngày 24-7-36. Quan phó Sứ chấp đơn, nói sẽ xử.

Dân

PELLERIN
TRUNG-HỌC-HIỆU

PELLERIN là một trường tư-thục, sáng lập từ năm 1904; dạy về ban Tiểu-học và Cao-đẳng tiểu-học Pháp-Việt.

Bắt đầu từ ngày 1er Septembre 1936, nhà trường sẽ mở thêm ban Trung-học-pháp (Baccalauréat métropolitain).

Học sinh nào muốn vào ban ấy thì phải có bằng cấp thành chung (Diplôme d'E. P. S. F. I), hay là Brevet élémentaire.

Muốn biết chương trình, xin viết thơ hỏi Trường PELLERIN -:- HUẾ

Công văn của quan võ

Bức thơ cáo cấp của quan võ bị vây)

Thế giới văn-minh ngày nay, quan binh đều có học. Bởi xưa, phương đông ta, quan võ phần nhiều xuất từ hàng lính, đánh nhiều trận mà lần lên làm tướng (行伍出身), nên ít có tướng giỏi nghề văn, như Nhạc-phi đời Tống, Tăng-quốc-Phiên triều Thanh, Trần hưng Đạo, Phạm-ngũ-Lão đời Trần ta, văn võ kiêm toàn, thật là hiếm lắm.

Thân-báo Thượng-hải châu-san gần đây, có thuật chuyện Bảo-Siêu, một danh tướng của Tăng-quốc-Phiên như dưới:

«Bảo-Siêu là tay kiện tướng thuộc dưới bộ Tăng-quốc-Phiên, trong khoảng đánh giặc Hồng-dương. Bảo dốt không biết chữ, chỉ biết ký tên họ, song khẳng khái trung đồng, nên Tăng rất yêu chuộng.

«Một trận nọ, Bảo bị quân giặc vây, bảo bọn mạc-hữu thảo từ hàn (đồi văn) viết thơ khất viện binh. Đã đôi ba lần thơ điệp gởi đi mà quân viện không thấy đến.

Bảo giận, vuốt râu trợn mắt nạt bọn mạc-hữu rằng:

— Mặt! hư! thôi để ông làm lấy.

Bảo nói thế rồi lấy công văn ra viết một chữ «Bảo» (保) chính giữa, ngoài khoanh một vòng bao vi (圍), sau bức thơ lại khuyên nhiều vòng nhỏ ○○○ v. v. rồi sai người tử sĩ đột trùng vây mang công văn ấy đi.

Tăng tiếp được thư, về ấn la lớn: «Bảo-tướng-quân nguy lắm!». Liền phát binh cứu viện ngay.

Câu chuyện có thủ, mà như nói cho đúng thì dầu tay đồi văn đến đâu, tả cái trạng huống nguy khốn khẩn cấp, tưởng không sao hơn được cái công điệp: viết chữ «Bảo» rồi khoanh một vòng phía ngoài như thế!

TIN THÊM VỀ NGƯỜI ĐÀN BÀ BỊ XE LỬA CÁN CHẾT

HUẾ. — Về tin người đàn bà bị xe lửa cán chết ở cửa An-Hòa mà T. D đăng số trước, chưa biết chị ấy người ở đâu. Thì nay được tin rằng:

Nguyên có tên thợ cắp tóc Boàn Tỷ tức Trí, 26 tuổi, người làng Văn an, huyện Hương trà, năm kia vào làm ăn ở Nha trang, có giao dịu với người đàn bà ấy. Sau ít lâu Trí trở về quê. Gần đây người kia tìm ra Huế thăm Trí. Chiều ngày thứ sáu 28 Juillet, Trí dẫn người ấy đến chơi trò tại nhà Đặng Vô, ở phường Tây linh trong Thành, đến tối thì Trí lại dẫn người đàn bà ấy đi, vừa khuya 27-7-36 chị ta bị xe lửa cán chết.

Hiện Trí đã bị bắt giam tại lao Thừa thiên tra xét, mà y chưa thú nhận.

P. V.

TRƯỜNG THƯƠNG - MẠI THIỆT-HÀNH Ở ĐÀ-NẴNG

Chỉ về nghề buôn thông mạch nước, Mở mang quyền lợi cây ơn Cha.

Chương trình dạy:

1°) Toán bút (Comptabilité) 4 tháng, mỗi tháng 4p00.
2°) Đánh máy chữ đề mười ngón tay, (Dactylo) 4 tháng, mỗi tháng 4p00.
3°) Viết chữ tốc (Sténo) 4 tháng, mỗi tháng 4p00
4°) Lớp năm (c. enfantin A): 0p00.
5°) » (c. enfantin B): 1p00
6°) Lớp tư (c. préparatoire): 1p00.
8°) Lớp toán (Algèbre et Arithm.) 4p00.
7°) Comptabilité par correspondance, mỗi tháng 5p00

Tiền học phải trả trước tháng tháng.
Đơn xin học, theo lệ nhà nước, có sở gởi cho chủ trường:

M. Paul NGUYỄN VĂN CHẤT
«Tốt nghiệp trường Cao-đẳng Đông-Pháp»
Directeur de l'Ecole Pratique de Commerce à TOURANE

TRẺ CON GẦY ỐM
nguyên nhân vì đâu?

Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày tanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ nóng khóc, thường có ghẻ sát, xét ra bởi những nguyên nhân sau nầy:

Nhiễm thụ thiên nguyên yếu;
Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
Tỳ vị tích trệ bởi bú mớm không thường ăn những thứ ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sài, lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:

Thuốc bổ trẻ con

HIỆU CHỢ THỌ
Một chai 0$60

NHÀ THUỐC VINH-THỌ TOURANE

Cần nhiều Đại-lý

Nhà thuốc Ba Ngôi Sao
50 năm danh tiếng

Ai muốn làm Đại-lý từ Quảng-trị trở ra Bắc-kỳ và Ai-lao. Xin hỏi tại hiệu
PHẠM - ĐỨC - MINH
ở số 98 Avenue Maréchal Foch — VINH

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées ở Khắp Đông-Dương

Một danh vũ nữ ở Paris

(Cặp chưn bảo hiểm 20 vạn đồng vàng 30 năm múa, có tư sức đến 300 vạn vàng Mỹ)

Toàn cả Âu châu, không ai không biết nàng Mistinguhu là một tay vũ nữ trứ danh trên 30 năm nay. Lữ khách các nước tới Paris, nếu có người quen ở đó làm hướng đạo dẫn đi chơi, nhứt định sao họ cũng dẫn đến « du nghệ quán » Moulinrouge đặng xem nàng ấy diễn trò.

Hiện nay nàng đã trên 60 tuổi, nàng đã hưởng thanh danh trên trường khiêu vũ ngoài 30 năm. Nói đến nghề múa của nàng, không bút nào tả cho hết cái diệu được. Người ta nói cái nghề thiên kỳ của nàng, trong lúc biểu diễn, dẫu cho một nhà thương nhân bị thất bại vỡ nợ, cũng tự nhiên vui hứng quên cả món nợ của mình, cho đến một người có chuyện buồn, nước mắt chưa ráo, cũng phải vỗ tay hò reo. Xem thế đủ thấy nghề múa của nàng, hấp dẫn công chúng là dường nào!

Đã nhiều người phê bình nghề múa của nàng, nói rằng: trong lúc nàng múa thì lỗ tai, lỗ mũi, đầu tóc, lông mày, cặp mắt đều đồng thời hoạt động như cùng múa theo nàng cả.

Chính những người trong phường múa cũng nói: nàng có cặp chưn trời sanh có vẻ đặc biệt, tinh thạo cả các điệu múa. Kiểu múa có nhịp nhàng, có tiết tấu hiệp với âm điệu. Trong lúc nàng múa, không khác gì vô số hoa, trăm hồng ngàn tía đua nhau phơi trinh giữa ngọn gió, người xem chỉ tán phục và lảnh-hội không thể hình dung ra được.

Cặp chưn của nàng, nàng có bảo hiểm cho công ty bảo hiểm 20 vạn đồng vàng. Giá trị cặp chưn thế nào, không nói cũng rõ.

Nàng xuất thân nhà nghèo, đến nghề ở vũ trường trên 30 năm nay, có tư sức tới 300 vạn vàng Mỹ.

Hiện nay nàng đã già, trên mặt đã có nét nhăn, bình vóc cũng ốm hơn trước, song lấy một người đàn bà trên 60 tuổi mà mỗi lần bước lên sân khấu còn có ngàn vạn người Âu hoan nghênh, bao nức xem nghề múa của nàng.

Cái nghề tinh diệu đáng khiến cho người đời yêu mến là dường nào!

S.

THƠ-TÍN

Cùng ông N. T. L. Miễu bông, Hòa vang Quảng Nam

Được bài ông nói chuyện mấy người bị đánh, ít nữa là mấy người ấy có bắn cơ thế nào, hay là họ chịu hỷ tên vào mới có thể đáng được.

T. D.

Bản-hiệu Tổng-đại-lý THUỐC và DẦU
KHUẤT-THĂN-THỊ
được qui ngài khắp ba kỳ hoan nghênh
Vì các được phẩm bản-hiệu Đại-lý toàn là công hiệu hơn hết.

Dầu Mận-tà Khuất-thăn-thị
Trị đã bá bệnh
Kẹo Cam-tích Khuất-thăn-thị
Chế trị sát trùng lãi, công hiệu như thần
Khuất-thăn-thị Ninh-mông-cao
Trị bệnh Hoa-liễu rất công hiệu
Khuất-thăn-thị Bạch trược-hoàn
Chuyên trị bệnh lậu, đầu lâu
năm cũng lành
Tổng-đại-lý
KIM-HƯNG
86, Rue Cantonnais -:- FAIFOO

LUẬN-ĐÀM

Cái lối học của người Nam ta

(Học một đường làm một ngả)

Xưa nay, người ta thường nghiệm rằng quốc dân ta là một quốc dân hiếu học. Trải từ Hán học xưa cho đến nay đã theo Tây học nay, tính hiếu học ấy vẫn không bớt vẻ thiết tha. Mà nhận ra thế, ta không khỏi khấp khởi mừng thầm. Phải, mừng rồi tiền đồ nước ta sẽ không đến nỗi thờ ơ, tăm tối quá. Ta cũng vẫn có luôn luôn những nhân tài lần lượt xuất hiện để làm đại biểu cho nền tri thức của nước ta. Vẫn biết rằng nền tri thức mới — nền tri thức mới dúc ở khoa học tây phương — đương còn mới phôi phai, nhưng sức tiến rõ rệt như hứa cho ta rằng có hy vọng.

Ta hy vọng, nhưng ta nên biết đường mà hy vọng. Sự kinh nghiệm trong ba mươi năm trời, nay đã chỉ cho ta biết rõ ràng rằng nhân tài vẫn có nhiều, mà trái lại, sự nghiệp họ gây ra lại rất ít. Tìm nguyên do của sự trái ngược lạ lùng ấy, đã qui tội về chỗ nhân tài ta không sẵn tiền bạc để kinh doanh. Họ nói rằng nhân tài ta về tài lực thì vẫn thừa, duy về tiền lực thì vốn thiếu. Nên họ chỉ đành thở dài mà buồn cho không khí quá trầm tịnh giữa xã hội: người có đủ học để mở mang kỹ nghệ lại không tiền, mà người lắm tiền muốn mở mang gì lại không đủ tài, đủ học. Cho nên ai đâu vẫn đấy, mười năm trước ra sao thì mười năm sau cũng hầu như vậy. Ta đưng một chỗ thật là quá êm đềm!

Không, qui tội cho cái nghèo vẫn có đúng, nhưng còn chưa đúng hẳn: cứ xét ngay những người nước ta đủ công phu và tiền bạc, xuất dương học hành tốn kém biết bao, để đoạt được địa vị bằng nọ bằng kia, thì gia thế họ phần đông tốt là dư ăn dư để nhiều. Lúc thành tài về nước, với một số vốn của gia đình họ chung hợp lại, có thể bắt tay thực hành sở học của họ trong bấy nay rèn luyện ở đất người. Chúng ta cũng biết họ có thể làm được thế, nếu đó là chí nguyện của họ.

Nhưng cứ xét chỗ thực tế thì thật ta không khỏi thất vọng. Ta thất vọng vì có học mà không chịu hành. Ta thất vọng vì học một đường, hành một ngả. Tỏ ra người mình không chịu chuyên môn hẳn về một môn gì trong khoa học, cái thực học không thường biểu diễn ra giữa xã hội cho quần chúng hưởng cái ích lợi chung.

Nói cho bình tĩnh, khi thấy người học luật khoa ra làm trạng sư, người học y khoa ra làm thầy thuốc, vẫn có vui lòng: nhưng ta lại thất vọng, khi thấy người học bác học lại bỏ đi trí phá trí huyện, người học diễn khí lại vào giữ chức ở quan thự.... Cái trạng huống buồn cười «chạy bùa mà mùa cơm» ấy, sao ở xã hội ta lại nhiều thế? So với hai nước gần ta, như Xiêm, Nhựt thì cái thực học của quốc dân ta thật là kém cỏi. Gia dĩ tính di truyền ở ta xưa nay vẫn trọng quan mà khinh nghề thực nghiệp, nên dẫu có đeo đuổi tập tành khoa học, rồi cũng cứ ôm khăng khăng cái cái mộng tưởng ở một địa vị trong quan trường, dẫu địa vị ấy rất trái với sở học của mình cũng mặc kệ.

Học nhiều mà đến khi làm thì dẹp môn học lại một xó, mà làm những việc mình chưa từng học, bảo sao có thành hiệu! Đó là một đều rất mâu thuẫn.

VĨNH-QUẢNG

BỊNH HO

Bịnh ho là bịnh rất nguy hiểm, ban đầu ho qui không điều trị thành chứng ho lao. Người có bịnh không lựa thuốc hay mà dùng, thì nguy hiểm cho người bịnh lắm. Như:

Thuốc ho BẮC-BỬU
Hiệu Nhành-Mai

Từ Nam ra Bắc, ai cũng công nhận là một thứ thuốc hết sức hay. — Trị bịnh ho thần hiệu vô cùng, uống vào trong 10 phút đồng hồ thấy ho giảm hết nghe cổ, trong mình rất dễ chịu, mấy ngày hết ho. Hiệu thuốc này có cầm sổ ưng tại Tòa và khắp cả Đông-Pháp, có hơn 600 nhà Đại lý bán. Các chứng ho, như là ho phong, ho gió, ho cảm, ho nóng, đàm bà ho máu, ho đàm nhiều, ho đến nỗi khan tiếng dùng điều thuốc này thì qui ngài sẽ nhơn tiếng vô cùng, và mới rõ lời tôi nói là đúng và sự thật. Có gởi bán khắp nơi. Giá mỗi gói 0$10. Các nhà buôn cần bán, mua sỉ lời nhiều, đến:

Nhà thuốc NHÀNH-MAI
226, Pont-Blanchy — TÂN-ĐỊNH
HANOI: đại lý nơi Nguyễn-văn-Đức 11 rue des Cuisses
HUẾ: Viễn-Đệ, 11 quai de la Susse và các Đại-lý đều Khuynh-Diệp đều có bán thuốc ho này.

TRỪ TUYỆT BỊNH SIỂNG
THUỐC
SIỂNG
Hiệu Nhành-Mai

Bịnh siểng uống thuốc này không bết bịnh, của một tiệm thường mười, và đám làm giấy cam đoan cho mỗi vị đang thuốc.
(Hay vô song) giá 0$30

Bịnh siểng uống thuốc này vào thì hết liền (Kỳ thai)
Qui vị mắc phải chứng bịnh siểng dầu đau lâu, dầu nặng thế nào, đùng đến thuốc này trừ tuyệt bịnh, hiệu nghiệm như thần.

Chứng siểng sanh ra bởi đàm lạnh đóng trong lá phổi, phổi không thông, hơi thở khó khả. Đàm lạnh công ứ lấp, bít lá phổi, thì hơi thở càng khó khăn một nhọc, người bịnh bức rức khó chịu vô cùng. Người yếu sức gặp lúc đàm nhiều phổi bị nghẹt, thở không kịp phải ngã dưới.

Vậy khi siểng, bất luận đau lâu hoặc mới phát dầu nặng nhẹ thế nào, đùng đến thuốc này hiệu nghiệm như thần, uống vào, đàm tan, hết siểng tức thời. Khắp nơi có bán nơi chỗ đại lý Nhành Mai. Mua sỉ do nơi nhà thuốc Nhành Mai 226 Pont Blanchy Boîte postale n° 42 Saigon.
Giá mỗi ve 0$30
HUẾ: Viễn Đệ 11 quai de la Susse, và các chỗ đại lý đều Khuynh diệp có bán thuốc siểng này.

CHUYỆN TỨC CƯỜI

Hễ nói «trọ-trẹ» là quan cả!

Người mình phần đông vì cảnh ngộ mà tai mắt không được khai thông, ngày tối chỉ lẩn quẩn trong xóm hẹp, rào tre, nên quan niệm quá hẹp hòi. Mỗi lần nghe thấy đều gì, thì nhứt định in sâu vào não mà chẳng biết biến thông; họ in sâu vào não một cách thiệt thà, tội nghiệp, mà cũng dễ tức cười lắm.

Chuyện dưới này đủ làm chứng:

Mấy tỉnh trong, thường thường các quan cai trị một huyện hay một phủ, từ quan địa phương trở xuống thầy thừa, phần đông là người tỉnh ngoài, như Thừa thiên, Bình, Trị, Tịnh, Nghệ v. v... Cái tiếng nói của các thầy, các quan nghe trọ-trẹ êm tai, khác tiếng thô cứng của người tỉnh trong. Vì thế hễ mỗi khi nghe ai nói giọng trọ trẹ thì họ đoán ngay là quan không lớn thì nhỏ, có quyền bắt nạt dân cả.

Nhân đấy phần đông in trí, hễ kẻ nào nói trọ-trẹ tức là quan.

Mới đây — nghe một người kia kể lại — một ông lão, có việc đi Huế với người cháu; bước xuống ga xe lửa, đi được một chặng, nghe ai cũng nói trọ trẹ cả, người cháu phụt miệng hỏi: «Bác ơi, tới ra ở Huế, ai cũng nói trọ trẹ như quan vào lý xử ta cả».

Người bác cười nôn bụng rồi giảng cho cháu nghe cái giọng nói khác nhau tùy xứ, thì anh ta nói thật thà: «Vậy mà tôi tưởng hễ có ai làm quan mới nói trọ-trẹ!». M.

Lại một bản thông kê nhỏ rất có lý thú về trận Âu chiến

Trận thế giới đại chiến thứ hai, chưa rõ ra thế nào, chớ trận đại chiến thứ nhứt, người ta đã làm nhiều bản thống kê, dưới này là một bản có thú:

Thời hạn đánh nhau: Khởi đầu 28-7-14 đình chiến 10-11-18 kể trận chiến huyết chiến là 4 năm 3 tháng 13 ngày.

Ngày các nước hàng phục:

Nước Bảo (Bulgaria) hàng ngày 30-9-18.

Thổ nhĩ kỳ hàng ngày 31-1-18.

Áo tư Mã gia (Autris Magyar hàng ngày 10-11-18.

Đức hàng ngày 10-11-18.

Chiến phí 200.000.000.000 vàng mỹ (hai ngàn vạn vạn vàng mỹ). như số chiến phí đó tính ra bạc mà đem chia cho nhân số trên quả địa cầu nầy mỗi người được 125 đồng bạc.

Một bài kiệt tác trong văn giới ta, so với *Chinh phụ ngâm*, *Cung-oán* cùng *Truyện Kiều* đăng là một áng văn chương tối xuất sắc của tiền nhân nước ta mà ngày nay còn lưu truyền, là:

TẢN-CUNG-OÁN
PHÁC - TRUNG - NGỌC
giải - nghĩa và phê - bình

Bản tại nhà in Tiếng - Dân
mỗi quyển 0$10

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon.
Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp*.....0$30
Đại lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUẾ - TOURANE - QUINHON

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH - SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả: Alexandre Dumas — Số 66 — *Dịch - giả*: Nam-Son

— Phải, đấy là số ông đặt ở nhà tôi đây đã gần 5 năm nay, lấy bốn phần rưỡi lời

— Và ông phải trả....

— Một phần nửa ngày 15 tháng nầy, lại một phần nửa ngày 15 tháng sau.

— Phải rồi, và cuối tháng nầy ông còn phải trả ba mươi hai nghìn năm trăm phát-lăng nữa, xin xem giấy tờ đây.

Ông Mô-Ren đỏ bừng cả mặt, ông thẹn vì tự xét thế nào cũng phải chịu thất-ước, thất ước lần đầu trong đời ông. Ông gắn gượng trả lời:

— Tôi biết rồi; còn nữa hay hết?

— Còn số của nhà Bát-can và nhà Vinh và Tuyệt-ne ở Mạt-xây, nhưng đến cuối tháng sau mới thâu. Vậy tính cả thảy là hai trăm tám mươi bảy nghìn phát-lăng.

Nỗi đau đớn của ông Mô-Ren trong lúc ngồi nghe người khách kể các chữ số kia, thật không thể nào tả được.

Ông lặp lại một cách vô ý thức:

— Hai trăm tám mươi bảy nghìn năm trăm trăm phát-lăng!

Người Anh trả lời:

— Phải.

Dừng một hồi rồi lại tiếp:

— Thưa ông, đến nay tôi vẫn nghe tiếng ông đúng đắn; nhưng chẳng dấu gì ông, bây giờ ở Mạt-xây đây người ta đồn rằng ông sẽ không có thể trả các khoản nợ được.

Nghe câu ấy, ông Mô Ren xanh cả mặt:

— Nhà nầy thân-sinh tôi lập ra và quản-lý trong 35 năm, để lại cho tôi đã 24 năm, đến nay không có cái giấy gì có chữ ký «Mô-Ren và con» mà không trả hoặc trả sai kỳ hạn.

— Phải, tôi vẫn biết thế. Nhưng giữa người danh giá với nhau, ông cứ nói thật. Ông có thể trả các khoản tôi vừa kể trên đó đúng kỳ hạn không?

Ông Mô-Ren nhìn sững khách mà trả lời:

— Câu hỏi đã thật thà như vậy, thì câu trả lời cũng phải thật thà mới được. Thưa ngài, tôi sẽ trả, nếu tàu Pha-ra-ông của tôi về được tử tế và sớm. Tôi lâu nay bị thất bại hết việc nầy đến việc khác, bây giờ vốn liếng chỉ còn một chiếc tàu ấy, chỉ trông cậy nơi một chiếc tàu ấy thôi. Nếu nó cũng chìm đi, thì...

Ông nói chưa giứt câu mà hai mắt đã ướt dầm nước mắt.

Khách hỏi gạn:

— Nếu chiếc tàu ấy cũng chìm thì sao?

— Thì..., thưa ngài, khó nói quá... đã quen chịu cực rồi, tôi còn phải tập chịu nhục cho quen nữa... thì chắc tôi buộc phải không trả.

— Ông không có bạn bè có thể giúp đỡ ông trong lúc quẫn nầy sao?

Ông Mô-ren cười, cái cười hết sức buồn rầu, và trả lời:

— Thưa ngài, ngài cũng dư biết chớ, trên thương trường, không ai có bạn, chỉ có người thông tin mà thôi.

— Phải. Vậy ông chỉ có một mối hy vọng ấy thôi?

— Chỉ một mối hy vọng ấy thôi.

— Mối hy vọng cuối cùng?

— Mối hy vọng cuối cùng phải.

— Nếu mối hy vọng ấy không thành, thì...

— Thì tôi chỉ có nước chết.

— Khi tôi vào đây, có một chiếc tàu cập bến.

— Tôi có biết.

— Không phải tàu của ông sao?

— Không ấy là một chiếc tàu ở Bọt-đô, chiếc Gi-rông, cũng ở Ấn-độ về.

— Có lẽ tàu ấy biết tàu Pha-ra-ông, có tin gì về cho ông không?

— Tôi sợ được tin tàu Pha-ra-ông của tôi, tôi muốn để lưởng lự mãi như thế nầy. Vì lưởng lự tức là còn hy vọng.

Ông Mô-ren lại tiếp, giọng nói rất nhỏ:

— Trễ như thế cũng là thường; tàu Pha-ra-ông lìa bến Can-cút-ta ngày 5 tháng 2: trong trên một tháng nó phải về tới đây.

Người Anh lóng tai nghe rồi hỏi:

— Cái gì? cái gì nghe ồn ào vậy?

Ông Mô-ren mặt xanh như tàu lá, vùng la lớn lên:

— Gì đó nữa?

Có tiếng ồn ào ở thang lầu; người ta qua qua lại lại; lại nghe có tiếng than thở nữa.

Ông Mô-ren đứng dậy muốn lại mở cửa, nhưng như đuối sức, ông ngả trở lại trên ghế.

Hai người vẫn đối diện nhau. Ông Mô-ren thì tứ chi run rẩy, khách nhìn ông tỏ bộ thương hại lắm. Vẫng ồn ào, nhưng ông Mô-ren như chờ một việc gì: sự ồn ào bẩn đầu, đầu đương kề vào ngực cha có.

— Người trên tàu?

— Khỏi can chi, chiếc tàu Bọt-đô vừa về đó với được hết.

Ông Mô-ren chắp hai tay, và dơ lên trời:

— Xin cảm ơn Chúa, ít ra Chúa cũng chỉ hại một mình tôi thôi.

Người Anh cứng cỏi thế nào mặc lòng, trước cảnh tượng ấy cũng phải rơi lụy.

Ông Mô-ren gọi:

— Anh em cứ vào... anh em cứ vào đây... tôi đoán anh em đều tụ tập trước cửa đó hết.

Nghe ông bảo, bà Mô-ren bước vào trước hết, vừa đi vừa khóc nức nở; kế đến Ray-mông; sau cùng, thấy ở phòng ngoài bảy tám người thủy thủ trần truồng. Người Anh thấy các thủy thủ ấy, đầu tiên như muốn ra đón tiếp, nhưng rồi giận lòng mà bước trái vào trong góc phòng.

Bà Mô-ren ngồi vào ghế, cầm tay chồng bà. Ruy-ly vẫn kề đầu vào ngực cha có. Ray-mông dừng ngay giữa đường từ cửa vào đến bàn giấy ông Mô-ren. Các thủy thủ đứng sát cửa.

(Còn nữa)

Vẫn còn chưa biết đích tình hình Tây ban nha ra làm sao

CHÍNH PHỦ NÓI PHẦN THẮNG LỢI VỀ CHÍNH PHỦ

Paris, 27-7. — Chính phủ Tây ban nha vẫn truyền bá ra những tin tức nói mình thắng lợi.

Sở vô tuyến điện Madrid mới thông tin rằng: Sau một trận kịch liệt ở gần núi Sierra Guadarrama quân của Đại tướng Mola đã bị thiệt mất hết 2.000 người.

Những tin tức khác cho hay rằng một đội binh của Chính phủ, gồm vệ binh và nghĩa đồng quân hết thảy là 12.000 đã tiến tới con đường nối liền Madrid với Burgos. Sự giao thông trên con đường từ Madrid đi Valence đã thuận tiện như thường rồi.

Đại tướng Khanellas cầm đầu loạn quân ở Saraqosse đang bị vây khốn trong thành đã tình thế rất là nguy ngập.

Hendaye, 27-7. — Thời cuộc Tây ban nha, theo những tin tức nhận được ở đây hiện thời đại khái như sau này:

Trong số 49 tỉnh, Chính phủ đã chiếm giữ được 21 tỉnh với nhiều cứ điểm thành lớn lao, trọng yếu như Madrid Barcelone, hết thảy xứ Catalogne, miền duyên hải tới thành Malaga.

Ở Guipozcoa phần thắng lợi hình như về tay quân Chính phủ, trọn tỉnh Asturies cũng vậy trừ ra ít nơi còn có loạn quân chiếm giữ.

Loạn quân vẫn chiếm giữ thành Saragosse trong bị vệ binh và dân binh xứ Catalogne vây rất ngặt.

Đại tướng Franco lấy được gần hết xứ Maroc đại tướng Queipo de Llano lấm chỗ Séville sang một phần tỉnh Andalousie sắp bị quân Chính phủ chiếm đoạt.

Mấy sự đoán của Đại tướng Mola vẫn tiến đánh Madrid kịch liệt và là mối lo ngại lớn nhất cho Chính phủ mặc dầu họ đã thắt trận ở đèo Hông trên giẩy núi Sierra Guadarrama và đèo Somo Sierra.

Quân Chính phủ đã thân phục lại hai thành Albacete và Grapo nên giải nguy, nói trông vậy cho kinh thành đặng rồi. Tuy vậy loạn quân còn đóng cách xa kinh thành có 100 cây số nên tình thế Madrid chưa hết nguy ngập và sự toàn thắng chết về tay ai chưa đoán biết được.

LOẠN QUÂN THÌ BÁO PHẢN THẮNG LỢI VỀ HỌ

Chính phủ lâm thời của loạn quân đã thành lập

Hendaye, 26-7 — Một ủy ban Quốc phòng lâm thời đã thành lập ở Burgos, chờ những nào Chính phủ độc tài của các vô quan phản nghịch thành lập thì sẽ giải tán.

Ủy ban đó sẽ đề quyền thi hành mọi việc nội trị, ngoại giao như một Chính phủ, sẽ thay mặt quốc gia trước Việt cường. Ủy ban sẽ thảo luận những mang lịnh, đệ trình cho đại tướng Cabarrillos Ferres ký tên rồi ấn hành trong tờ quan báo đặt biệt mới xuất bản.

Đại tướng Mola chủ tọa ủy ban đó và coi xét mọi việc. Hiện thời ủy ban đã nghiêm cấm dân sự treo lên Navarre không được treo cờ nào khác hơn là cờ nhị sắc Tây ban nha, màu đỏ và màu vàng.

Paris, 24-7. — Theo tin tức từ Lisbonne truyền bá ra thì tình thế của Chính phủ Tây ban nha hiện thời khó khăn đặc biệt vì mới đây ông nguyên Thủ tướng Martinez Barrio đã vâng lịnh Tổng thống Azana giao tiếp với Đại tướng Mola và trình bày những điều khoản sau này:

Chính phủ trao chức Tổng trưởng binh bộ cho Đại tướng Mola và sẽ nhường chỗ cho một Nội các gồm có những nhơn viên của hữu đảng và các phe trung ương.

Đại tướng Mola hình như đã từ chối và có tuyên bố cho ông Barrio hay rằng: Trong trường hợp nầy không thể nói chuyện lập Nội các tả hay hữu đảng vì Chính phủ độc tài đã thành lập và cuộc Nội chiến có tiếp hành tới ngày giờ nào phương trào phát xít toàn thắng thì thôi.

Seville, 26-7 — Sở vô tuyến điện Séville có tin rằng khi 12 giờ đêm, loạn quân chỉ còn phải đi 40 km nữa là tới Madrid. Tuy vậy tình đó cũng bị thất thế Chính phủ đã hiểu biết tình hình nên chỉ còn mong mỏi có một chút nơi thành Saint-Sébastien, gần biên giới, phòng khi hoàn toàn bị bại thì thoát sang ngoại quốc.

HO SỔ MŨI, HO CÓ ĐỜM

Như bị trái cân nặng đè trên ngực!

Hỡi các người khổ sở về bệnh đau phổi, bệnh ho ra đờm, bệnh hen! Nhìn người này mà xem, chẳng khác gì các người soi gương vậy.

Chỉ có thuốc ngọt hiệu "Vosges Cazé" làm các người chóng bớt đau được thôi. Ai ai cũng bảo rằng chữa bệnh các người, dùng thuốc đó rất thần hiệu.

Ông Louis Moffre (15, rue du Chemin-de-Fer, à Gagny, S.-et-O.) trước bị bệnh đau phổi, bệnh ông ta mắc phải trong khi đánh trận, có viết: « Từ lúc bắt đầu phát lạnh tôi ho cả ngày, nhọc cả người và như sắp ngực ra được. Tôi nghe như gió thổi trong phổi, cứ tưởng như gần bị chết ngạt, lúc khạc ra đờm song mới được yên.

« Một người bạn khuyên tôi uống thuốc ngọt xứ Vosges, thật uống thuốc đó tốt quá, ngay lúc đầu tôi được bớt ngay. Bệnh ho người đi, tôi mới ngủ yên được. »

Vậy nếu các người mắc bệnh ho sổ mũi, bệnh đau phổi kinh niên, bệnh hen, nhọc nhằn, tưởng như bị ngạt và trong ngực nghe như gió thổi, hay là bị ho ra đờm luôn luôn: Cứ uống thuốc ngọt hiệu « Vosges Cazé », thuốc đó làm cho các người lại đi lại vui vẻ được như mọi người vậy.

Sirop-Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu: CAZÉ, Pharm. 80 bis, Avenue de Châtillon, Paris

Hội bơi! Hội thể-thao! Đoàn Hướng-đạo! Người lịch sự!

Nhà chế-tạo An-Thành

Mới chế ra thứ áo chemisette col rond élastique kiểu tối tân ở Đông-Dương chưa có bao giờ, chỉ những người lịch sự mới có thể dùng được, bán giá đặc biệt là 0$90 1 cái màu trắng hay màu bleu marine, chemisette Avia 0$70, Elégant 0$50, Sellar 0$70, quần Bơi hay quần tắm bằng.

Slip de bain en laine 1$30 Slip jo en 0$50. Maillot de bain en laine 2$50, en coton 0$80, Pull'over Doctorat en pure laine 3$00, pull'over Sellar en pure laine kiểu mới 3$50, Tussor soie 1$50 1 thước. Lụa Hà-đông có từ hạng 0$35 — 0$40 — 0$45 — 0$50 — 0$60, hạng tốt đặc biệt 0$75 một thước.

Mới về rất nhiều cravates 0$80 — 1$00 — 1$20 1 cái.

AN-THÀNH

N° 61, Phố hàng Đào, N° 61

HANOI

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc các Thương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 64, Rue de Grenelle, PARIS và cùng các nhà thuốc nổi danh

Đây là trà Liên-Từ hai con Bò Đỏ

của bổn hiệu, ngon thơm danh tiếng, bọn gian hàng mua đem về MỞ LẤY TRÀ NGON RA, ĐỔI TRÀ XẤU VÀO, qui khách có mua hãy mở ra coi kỹ lại, nếu phải TRÀ NGON NHƯ LÚC TRƯỚC, sẽ mua, bằng trà xấu hơn thì đừng mua, đó là trà giả, xin lưu ý.

NGHI-NAM-PHONG, 81 rue des Jardins CHOLON cũ

Nói thêm đứa nhỏ bảy tuổi bị bàm dâm và sang bịnh phong tình

Lâu nay trong xứ ta thường xảy ra những sự hãm dâm rất ghê gớm, làm cho những trẻ em chưa tới tuổi... phải bị hãm dâm chẳng những vậy mà còn bị sang thêm bịnh phong tình là hại một đời trẻ em phải chịu lấm đầu đau đớn. Có lẽ những người ấy, họ bị thất vọng, vì không có thuốc nào chữa lành được bịnh họ mà trái lại họ tin rằng hễ tìm đặng gái trinh tiết sang độc thì lành được bịnh ngay. Biết đâu những điều họ nghĩ sai lầm như vậy là trái với nhơn đạo và phạm đến luật hình. Phải chi những người đó sớm biết tìm mua cho được thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN thì không bao giờ họ trở nên hạng người gớm ghê trong xã hội mà trái lại có lành bịnh là khác nữa.

SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN trị đặng tận gốc tuyệt nọc bịnh phong tình tống lôi vi trùng độc, không nơi sanh đẻ, khỏi phải trừ cẩn, nhứt là không bao giờ làm loạn nào cả để lần nữa bịnh nhơn phải gây ra những tai họa tày trời đó.

Nên chú ý!! Nên chú ý!!

Kính trình qui ngài rõ rằng kể từ ngày 16 Avril 1936, chúng tôi đã là *chủ hiệu báo chí Tân-định*, số 22 đường Vassoigne ở Saigon Tân-định.

Nhờ cách sắp đặt bản hồi về việc gởi hàng, bản-hiệu có thể *gởi nhanh chóng* được tất cả thứ thuốc và *giá tính rất phải chăng* (*gởi theo các chuyến tàu tốc hành* và bạn hàng *không phải tốn tiền đài tải*).

Qui ngài chớ nên ngần ngại, cứ gởi thơ cho bản-hiệu; bản hiệu sẽ vui lòng gởi tặng một chai thuốc ho « SIROPAN » và quyển catalogue của bản-hiệu.

Xin qui ngài sẵn lòng chiếu cố cho, bản-hiệu lấy làm cảm tạ vô cùng.

HỒ-ĐẮC-ÂN

Bác-sĩ bào-chế

cựu Lưu-sinh-viên các Bệnh-viện thành Paris

Chủ-hiệu bào-chế TÂN-ĐỊNH

Số 22 đường Vassoigne SAIGON

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Huyết thiếu thì — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Dùng đặng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sốt, lở, ghẻ — Giá suy yếu rã ít đi, xanh xao — Bồn bà có mang lâng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỡ đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHỮA

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: Dinh-tinh, mộng-tinh, ngoại-tình — Khi sơ phát: đau lưng, mỏi vai, mất hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, nay thao thức nghĩ ngợi lăn miên, chiêm-bao mộng-mị vơ vẩn.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$70 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bức thư minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây qui, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi-trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN: « . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất qui như SÂM một cây v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

CHẾT BẤT NGỜ!!!

Lậu, Dương-mai, Sang độc

Chẳng nên nghe những lời rẻ quá đáng: Nào rẻ tiền, nào man mạnh trong ít tiếng đồng hồ, rồi dụng thứ nào dùng thứ nấy. Đó là những phương thuốc uống làm cho nọc độc nhập vào cốt nên uống vô thấy đỡ ngay, nhưng hết sức nguy hiểm cho tánh mạng sau nầy, vì gốc độc đã ẩn thâm vào ngũ tạng và lục phủ. Nếu thức khuya, làm công nhơn một, uống rượu nhiều thế nào cũng trở lại (thành bịnh lâu năm) hành nóng lạnh, tay chân nhức mỏi, đau xương sống, đau cùng lất léo, đau thắt ngang lưng, đau rang bơi ngực, đường đại bón, đường tiểu không thông, có chút mủ, hay là như sợi chỉ, hoặc cho vợ con vì gốc độc di truyền (bởi thế nên có nhiều người bệnh không biết rõ, nói tôi đau bệnh Phong-tình, uống thuốc hết rồi, không chơi bời nữa, sau bệnh trở lại)

Vậy phải tìm cho đặng thứ thuốc nào trị tận gốc mới có thể tuyệt nọc đặng, như thuốc:

Sưu độc Bá-ứng-hoàn

hiệu ÔNG TIÊN là một thứ thuốc bí truyền, gồm trị tận gốc tuyệt nọc các chứng bịnh Phong-tình như: Lậu, Tiêm-la, Cốt khí, Sang độc, Dương-mai, Hột xoài, bất cứ nặng nhẹ lâu mau, hay là độc nhập vào cốt đi nữa, thuốc SƯU-ĐỘC BÁ-ỨNG-HOÀN hiệu ÔNG TIÊN cũng tống lôi gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi cần trừ cẩn, không hại đến sanh dục, không hành bịnh nhơn.

Người bịnh muốn dùng thuốc SƯU-ĐỘC BÁ ỨNG-HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN khỏi lầm lạt những mấy thứ thuốc khác, nên hỏi trước những người có dùng rồi mới tin chắc, hay là mời đến nhà thuốc chánh tại Phú-nhuận cùng các chi-ngành dưới đây, chúng tôi sẽ đem cách thí nghiệm và thơ chứng nhận ở các nơi, cho người bịnh thấy rõ thuốc SƯU-ĐỘC BÁ-ỨNG-HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN, ai dùng cũng dứt tuyệt nọc.

Khỏi chưa chắc tuyệt nọc

Nghĩa là trước kia đã có đau bịnh Phong-tình như: Lậu, Tiêm-la, Cốt khí, Hột xoài, Dương-mai, v. v.... dùng đủ thứ thuốc đến nay chưa chắc là dứt tuyệt nọc, trong mình còn nhức mỏi, tiểu tiện bón huất, nếu để lâu sanh ra tổ hại và nhiều chứng bịnh rất ghê gớm. Mau dùng thuốc SƯU-ĐỘC BÁ-ỨNG HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN trong ít ngày sẽ thấy nước tiểu có chỉ nhợi cặn cáo, và trong mình đặng nhẹ nhàn thư thới, đó là nọc độc hay còn ẩn trong mình bị thuốc tống lôi ra, phải rằng dùng cho thường sẽ hết dứt.

Bệnh đàn bà

Có nhiều người bị gốc độc bịnh Phong-tình của đàn ông sang qua, nay đau, mai mạnh, huyết trắng ra dầm dề, lộn mủ lộn máu, hôi tanh khó chịu, lầm tưởng là đau tử cung hay là bạch đái hạ, dùng thuốc hết tiền mà bịnh không mạnh, đến đổi phải thiệt mạng. Vậy phải dùng thuốc SƯU-ĐỘC BÁ-ỨNG HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN mới hết đặng.

Bệnh con nít

Bị gốc độc của cha mẹ di truyền, may còn sống sót đặng, mình mẩy ghẻ chốc, u nhọt, lở lói cùng mình, mau dùng thuốc SƯU-ĐỘC BÁ-ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN hết sức công hiệu.

Chúng tôi dám nói quả quyết và làm sam đoan ngoài thuốc SƯU-ĐỘC BÁ-ỨNG HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN ra chưa chắc có thứ nào trị đặng tận gốc và tuyệt nọc các chứng bịnh Phong-tình.

ÔNG-TIÊN

TỔNG-CUỘC Tél. 2o.773

Số 82-84-86-88-90-92, Rue P. Blanchy Prolongée, Phú-nhuận -:- SAIGON

Y-Khoa Học-sĩ: TỐNG-VĂN-VIẾT và NGUYỄN-NGỌC-CHÂU

Chuyên môn bào chế cao, đơn, hoàn, tán chữa đủ bịnh, dưới quyền chứng nhận của Chánh-phủ Pháp và được Đức Đại-Nam Hoàng-Đế ân tứ cấp bằng tài sáng

CHI-CUỘC TRUNG-KỲ

HUẾ	TOURANE	QUẢNG-NGÃI
51, Rue Gia-long	Rue Verdun	Rue Cửa Tây

và có bán tại: Thông-Hoạt, Quảng-trị; Thuận-Long, Đồng-hới; Hồ-văn-Ba, Quinhon; Sinh-Huy-Đường, Faifoo; Quảng-Sanh-Hòa, Ninh-hòa; Mộng-Lương Thư-Quán, Nhatrang; Đỗ-Quang, Phanrang; Diệp-Á-Đình, Đông-ba; Bùi-thế-Viễn, An-khê; Nguyễn-Đức-Bá, PLEIKU, và khắp Đông-dương trên một ngàn Đại-lý với năm chục Phân-cuộc, nơi nào có treo bản hiệu ÔNG-TIÊN thì có bán.

HOÀNG-VĂN-ÁP

Hễ mới mắc bịnh LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU ĐÃ NHẬP CỐT, nghĩa là thỉnh thoảng trong thịt có buồn như kiến bò, hay sáng ngày có thì mủ hay nước đái có trắng như sợi chỉ, thế là bịnh đã nhập cốt, như thế thì phải kịp chữa ngay, nếu để lâu sau ra lắm bịnh rất nguy hiểm mà hại cả sinh đẻ, muốn mau khỏi chỉ uống thuốc HOÀNG-VĂN-ÁP, 47, Phố Ninh-xá, BẮC-NINH là mau khỏi rất hết nọc, mà vẫn đi như thường, chớ bản hiệu thường nhận bịa đặt nhiều lời hay vô bình ảnh ra, như thế chỉ khó tin cho người có bịnh, vậy ai có bịnh nên dùng thử thì mới biết thuốc của hiệu hay đã có tiếng xưa nay, thuốc LẬU 1$00, TIM-LA 2$00 1 lọ, khi mua gởi là tiền trước, còn gởi lấy hóa giao ngân, xin chớ bỏ qua, có dùng thì mới rõ.

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI

AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

100 người có tới 90 người bị bịnh PHÒNG-TÍCH. Lúc khi bị bịnh mà không hiểu bịnh gì, có đọc bị cuốt nẩy mới rõ.

Cơm no, rượu say, mệt hơn rồi đọc hoặc ăn no đi ngủ hay đi lắm nguy, nên thọ bịnh, gọi là bịnh PHÒNG-TÍCH, không phải đau đớn-đấy, không phải đau bụng bình-thường.

Khi thọ bịnh: Thấy: đầy hơi, tức ngực, thân cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng vô bình bịnh, khi ăn uống xong rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau ran trên vai, người thường ngáo ngán, buồn bã chán tay, bị lắm nằm nằm một vùng, ca bụng đầy. Chỉ một cái liều:

PHÒNG-TÍCH « CON CHIM »

THẦN-DƯỢC

thấy đã thọ bịnh thì uống, không ho cũng phải đọc, đều bổ cả thai cũng uống được.

Mỗi tiêu một bịnh uống giá: 0p.25

Mỗi tiêu hai bịnh uống giá: 0p.50

VÕ-ĐÌNH-TÂN

Ấn-tín Kim-tiền 1936

178 bis, Lagkiray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:

HUẾ: Vĩnh-Thường, 15, phố Gia-Long

TOURANE: Nguyễn-hữu Vinh và Quảng-Cự

NHATRANG: Kim-Anh, Librairie;

PHANTHIẾT: Lê-Xum Hưng, Commerçant;

QUINHON: Đồng-Lợi, Avenue Khải-Định;

QUANG-NGÃI: Cổ-Hương 8 Mạng-Tử;

SOCTRANG: Hạ-văn-Mạnh, Moire 6 Cotton;

VINH: Hồ-thị-Lan Avenue Bình-Huy;

VIENTIANE: Mme Phan-thị-Lợi, rue Tuyaubu;

THAKHEK: Đào-Tấn Avenue Nhật-Nhựt-Tiến;

LUANGPRABANG: Trần-văn-Chu, Marrapamnar

Các tỉnh thấy Trung-Nam-Bắc có đại-lý

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XÀNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

SHELL

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chào dùng mãi.

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org